

Telegonií za vypěstování českého psa

Příprava vojenských psů začala v rakousko-uherské monarchii již celé desetiletí před vypuknutím prvního světového konfliktu. Dobový autor připomněl, že z evropských států zavedlo moderní válečné psy v armádě nejdříve Rusko, „které jich poprvé prakticky užilo r. 1877 ve své válce proti Turecku“.

Pak následovalo právě Rakousko, které v roce 1906 při okupaci Bosny a Hercegoviny „s prospěchem užilo válečných psů ku vyslídění a vyzrazování povstaleckých čet. Od roku 1888 byli psi zavedeni v pruské armádě „jako psi návěštní při všech praporech mysliveckých“. Od roku 1892 je používala armáda italská, od roku 1895 vojsko Velké Británie, které psy využilo v bojích proti Búrům v Jižní Africe. Výcvik vojenských psů v rakouské armádě vedl nad-

hů, „kteří po bitvě plíží se za noci na bojiště, mrtvé olupují i raněné dobíjejí, aby se jejich věcí mohli zmocnit“.

Armáda pořádala také ukázky výcviku pro veřejnost. V Praze vojáci předvedli ještě v listopadu 1915 na hřišti Slavie na Letné výkon psů „na hlídce, vyčechání nepřítele, ostražitost při dopravě zajatců a ve službě sanitní, kolonii psů s vozíky, sloužící ku dopravě válečného materiálu v poli“.

Život spolkový kupodivu neustal ani

skutečný zájem o kynologii chovají. Proč tedy tříštit skrovné síly?“

Už v roce 1916 začali mít chovatelé obavy o stavy čistokrevných psů po válce, a to ještě netušili, že před sebou mají více než dva těžké roky: „Všecka ta námaha, věnovaná zušlechtnění různých těch ras, byla by zmařena i jest otázkou, zda-li by se dala nahraditi.“ V poslední rok války se opět dostala na pořad otázka českého psa, „čistě českého ohaře“, o nějž česká kynologie - podle slov K. Kieslingera v České myslivosti - usiluje již po léta. S lítostí ovšem konstatoval, že úsilí spolků, klubů i jednotlivců nevede k cíli. Za řešení byla dokonce se vši vážností navržena metoda „telegonie“, jež měla umožnit přenést chov letmo přes desetiletí, ano i padesátiletí. Je obtížné princip této metody vysvětlit jinak, než učinil příspěvatel České myslivosti v roce 1918: „Telegonií rozumíme zvláštní úkazy, při kterých potomečné podobnosti tělesné nebo duševní poukazují na některého ze samců, který není jejich bezprostředním tvořitelem - otcem, ale který se s matkou potomka v předešlém jejím „hárání“ spáril; tedy správně vyloženo: vliv otce neobmezuje se pouze na nejbližší jím oplozený vrh, nýbrž přenáší se i na příští vrh, který pochází od otce úplně jiného...“ A tak dále, a tak podobně. Nepřekvapí proto, že chov českého ohaře nepostupoval příliš kupředu.

V červnu roku 1918, tedy půl roku před skončením války, zabýval se kynologický odbor Spolku pro ochranu honby v král. Českém přípravnými pracemi a propozicemi pro přehlídku loveckých psů a podzimní zkušební hledání stavěcích psů. V revíru Oupor u Mělníka knížete Bedřicha z Lobkoviců, „jasného předsedy spolku“, se pak 8. září skutečně konalo dvacáté osmé zkušební hledání; ze šesti přihlášených psů dostavili se na hledání čtyři. Pořadatelé si tedy právem postesklí nad tím, že ve stejný den pořádal hledání v Dolních Počernicích také klub Hubert: „Dva kynologické podniky v Čechách v jednom dni - dvě současná hledání v pátém roce válečném!“

Michal Císařovský

PŘÍŠTĚ: Hydra padla!

V britské armádě sloužili psi – na snímku z roku 1918 krátkosrstá kolie – k přenášení důležitých zpráv

poručík v. v. Adolf Frank, který pořádal ukázky se svým válečným erdelteriérem Šikim: „První povinností psů válečných je služba hlídačů a strážníků při pochodu vojenských oddílů - psi patrouilloví,“ vysvětloval. Psi se dále učili donášet psané rozkazy, ale také náboje předním řadám bojovníků; psi nosili „patrontašky“ vážící 6 až 7 kilogramů v tlamě. Vedle erdelů byli používáni hlavně velcí drsnosrstí pinčové chlévní (dnes knírači) a němečtí ovčáci. Zvláštní výcvik byl zaměřen na pronásledování lupičů a vra-

v časech válečných. Počátkem roku 1915 byl v Praze založen Český spolek pro chov krátkosrstých ohařů loveckých, mezi jehož zakladateli byl J. B. Martin, ve své době známý a „zasloužilý“ kynolog. Vedle stávajícího Spolku pro ochranu honby a chov psů, Českého kynologického spolku Hubert a Zemského spolku pěstitelů ušlechtilých psů vnímali někteří kynologové tento počín jako „naše maloměstské spolkaření“ a za zjev povážlivý už proto, že „nejsme národem číselně četným a že ještě méně četni jsou ti, kdož